

Oikeusministeriö

Lausunto

Diaarinumero: VN/4491/2019

12.9.2019

Asia: Lausuntopyyntö julkisuuslain soveltamisen laajentamisesta koskevasta selvityksestä

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n mielestä julkisuuslakia on syytä laajentaa niiden yritysten osalta, jotka tuottavat kuntien ja valtion käyttämiä yhteiskunnallisia palveluita. Muistutamme, että julkisuusperiaatteen mukainen tiedonsaantioikeus on perustuslaissa säädetty perusoikeus. Julkisuus on nykyisen sääntelyn mukaan pääperiaate, josta salassapito on poikkeus.

Erytisen tärkeänä pidämme avoimuutta niiden yritysten kohdalla, jotka tuottavat hoiva- ja terveyspalveluita kunnille. Kunnan viranomaisilla ja palveluiden käyttäjillä on oltava mahdollisuus saada tietoa käyttämistään palveluista samalla tavoin kuin on mahdollisuus saada tietoa kunnan tuottamista hoiva- ja terveyspalveluista.

Kunnan ja palveluiden käyttäjien ohella yhtenä toimijana nostamme esille vanhusneuvostot, joilla on oltava aito mahdollisuus saada tietoa ikäihmisten palveluista, joita kunnat ostavat ulkopuolisilta toimijoilta.

Julkisuuslain jatkovalmistelussa tulisi olla konkreettisempaa pohdintaa siitä, mitä muutosvaihtoehdot käytännössä tarkoittavat kansalaisten kannalta. Jatkovalmistelussa tulee selvittää sitä, että kaikkien julkisia palveluita tuottavien tahojen on edistettävä tietojen saantia yhteiskunnallisista ratkaisuista, sillä kyseessä on perusoikeus.

Tahot, joilla on tai joille siirretään julkisia tehtäviä, tulee velvoittaa hankintojen kilpailutuksessa nykyistä suurempaan avoimuuteen. Julkisissa hankinnoissa asianosainen on yleensä se, joka on tehnyt tarjouspyynnön mukaisen tarjouksen tai pyytänyt päästä mukaan tarjouskilpailuun, tai se, joka on suljettu tarjouskilpailun ulkopuolelle. Vanhusten ympärivuorokautisen hoivan laadussa ilmenneisiin epäkohtiin viitaten olisi syytä laajentaa hallintolain määrittelyä siitä, kuka on asianosainen, käsittämään asianosaisiin kilpailutettavia tuotteita ja palveluita käyttävät kansalaiset, jolloin kansalaisten tiedonsaanti päätöksenteon perusteista tulisi asianosaisjulkisuuden piiriin.

Vastaavasti julkisuuslaissa tulee edelleen erikseen säätää salassa pidettävistä asioista, joista yksi on kansalaisten yksityisyyden suoja. Digitalisaatio ja yhteiset digitaaliset asiakastietojärjestelmät on toteutettava käytännössä siten, ettei yksityisyyden suoja loukata. Samalla kansalaisten tulee saada ymmärrettävällä tavalla tietoa digitaalisten asiakastietojärjestelmien julkisuuden asteesta ja eri tahojen käyttöoikeuksista asiakkaita koskeviin tietoihin. Eläkkeellä olevia ihmisiä edustavat järjestöt tulisi ottaa mukaan lain jatkovalmisteluun.

Julkisuuslain raportissa on esitetty kolme julkisuussääntelyn vaihtoehtoa. Edelliseen perustuen kannatamme niistä kolmatta, laajempaa vaihtoehtoa julkisuussääntelylle.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry –
Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf
koostuu seuraavista liitoista:

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Eläkeliitto ry	puheenjohtaja Raimo Ikonen toiminnanjohtaja Anssi Kemppi
Eläkeläiset ry	puheenjohtaja Martti Korhonen toiminnanjohtaja Jan Koskimies
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry	puheenjohtaja Simo Paassilta toiminnanjohtaja Timo Kokko
Kansallinen senioriliitto ry	puheenjohtaja Anneli Taina toiminnanjohtaja Matti Niiranen
Kristillinen Eläkeliitto ry	puheenjohtaja Leea Hiltunen toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö
Svenska pensionärsförbundet rf	puheenjohtaja Ole Norrback toiminnanjohtaja Berit Dahlin

---

EETU-liitoilla on yli 1 200 paikallisyhdistystä, 70 alue- ja piiriyhdistystä ja 300 000 henkilöjäsentä. EETU ry:n puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain. Vuonna 2019 *Kansallinen senioriliitto ry* toimii EETU:n puheenjohtajajärjestönä ja Kansallinen senioriliitto ry:n puheenjohtaja Anneli Taina EETU:n puheenjohtajana. EETU:n sihteerinä ja työvaliokunnan puheenjohtajana toimii Kansallinen senioriliitto ry:n toiminnanjohtaja Matti Niiranen. **YHTEYSTIEDOT** Sähköposti: eetu@eetury.fi Puhelin 050 330 9270 Nettisivut www.eetury.fi

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n jäsenliitot: Eläkeliitto ry, Eläkeläiset ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, Kansallinen senioriliitto ry, Kristillinen Eläkeliitto ry ja Svenska pensionärsförbundet rf